

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทย เป็นประเทศเกษตรกรรมมีสิ่งสูญเสียและ เหลือใช้ทางการเกษตรและ โรงงานอุตสาหกรรม เช่น แกลบ ชี้เลื้อย ช้างข้าวโพด กะลามะพร้าว เปลือกมะพร้าว ขานอ้อยที่เน่าเปื่อย และวัชพืชต่างๆ ที่ถูกปล่อยทิ้งให้เป็นปุ๋ย หรือรอกการเผาทำลายอยู่เป็นปริมาณมาก กลุ่มพัฒนาพลังงานจากไม้ กรมป่าไม้ ได้ทำการศึกษาวิจัยการนำวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรหรือ อุตสาหกรรมการเกษตร มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ในรูปของพลังงานทดแทนฟืนและถ่าน เนื่องจาก ฟืนที่ป่าไม้ของประเทศไทย ซึ่งเป็นแหล่งวัตถุดิบในการผลิตฟืนและถ่าน ได้ลดลงเหลือเพียง ร้อยละ 25.6 ในปี พ.ศ. 2539¹ โดยมีได้มีการปลูกป่าทดแทนให้เพียงพอ

ถ่านจัดเป็นเชื้อเพลิงที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นการใช้ในงานอุตสาหกรรม งานเชิงพาณิชย์ และกิจกรรมในครัวเรือน จะเห็นได้ว่าถ่านมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของคน เรามาช้านาน โดยเฉพาะกิจกรรมการหุงต้มประกอบอาหารในครัวเรือน ถึงแม้ว่าทุกวันนี้จะมี อุปกรณ์อำนวยความสะดวกและรวดเร็ว เช่น เตาแก๊ส ไมโครเวฟ หรือหม้อไฟฟ้าต่างๆ แต่ใน ชนบทนิยมที่จะใช้ถ่านในการประกอบกิจกรรมดังกล่าว

ถ่านอัดแท่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถทดแทนถ่านจากป่าไม้ธรรมชาติที่กำลังจะหมดไป ได้อย่างสมบูรณ์ เพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายรัฐบาลในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ในการนำวัสดุที่เหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้อย่างคุ้มค่า โรงงานถ่านเทียม ส. ทวีคูณ เดิมเป็นโรงงานเผาถ่านจากไม้และเศษไม้ ขนาด 2 เตาเผา ดำเนินการในลักษณะกิจการเจ้าของ คนเดียว ตั้งอยู่ที่อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จำนวนมาก เมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยว จะเหลือเศษวัตถุดิบทางการเกษตรที่ไม่มีมูลค่า รอกการเผาทำลายเป็นจำนวนมาก คือ ช้างข้าวโพด จึงนำมาเพิ่มมูลค่า โดยแปรสภาพให้เป็นถ่านหุงต้มมีลักษณะเป็นแท่งซึ่งเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดได้อีกทางหนึ่ง มีขั้นตอนการผลิต คือ นำช้างข้าวโพด เข้าเตาเผาถ่านเผาให้เป็นสีดำหรือคาร์บอน นำมาบดให้ละเอียด ผสมกับตัวประสาน ใส่เข้าเครื่อง อัดแท่งตัดให้ได้ขนาดตามความต้องการ และนำไปอบหรือตากให้แห้ง จะได้ถ่านอัดแท่งพร้อม

¹ กรมป่าไม้.2539. สถิติการป่าไม้ของประเทศไทย ปี 2539. ส่วนศูนย์ข้อมูลกลาง, สำนักสารสนเทศ, กรมป่าไม้.

ใช้งานที่มีคุณสมบัติพิเศษ คือ ไม่มีกลิ่น ไม่มีควัน ไม่แตกปะทุ ใช้น้ำน้อย ไม่ฟุ้งกระจาย ไม่ทำลายสุขภาพ ให้ความร้อนสูงสม่ำเสมอและทนต่อการใช้งานมากกว่าถ่านไม้ธรรมชาติอย่างน้อย 2.5 เท่า²

ตลาดถ่านอัดแท่งภายในประเทศมีความต้องการเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงในการประกอบอาหารตั้งแต่ระดับครัวเรือนจนกระทั่ง ภัตตาคารขนาดใหญ่ ประกอบกับปัจจุบัน ร้านอาหารประเภทย่างและปิ้งเกิดขึ้นมากมายทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด นอกจากนี้อันตรายจากการใช้แก๊สหุงต้มในการย่างและปิ้งอาหาร ทำให้ความต้องการในการใช้ถ่านประกอบอาหารมีปริมาณเพิ่มขึ้น

ตลาดถ่านอัดแท่งในต่างประเทศ มีการส่งออกสินค้าถ่านอัดแท่งไปยังตลาดโลก คิดเป็นมูลค่า 22.21 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2543 และ 47.22 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2544 ตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น สเปน สวีเดน แคนาดา เดนมาร์ก เกาหลีใต้ ไต้หวัน ฮองกง มาเลเซีย³ เป็นต้น ถือว่าสินค้าถ่านอัดแท่ง เป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก และทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีงานทำและมีรายได้อีกด้วย

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาหาต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตถ่านเศรษฐกิจ จากซังข้าวโพด กรณีศึกษาโรงงานถ่านเทียม ส. ทวีคูณ เพื่อเป็นข้อมูลแก่เจ้าของกิจการและผู้สนใจ ข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทนการทำธุรกิจผลิตถ่านเศรษฐกิจ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุนในธุรกิจประเภทนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตถ่านเศรษฐกิจ จากซังข้าวโพด

ขอบเขตและวิธีการศึกษา

1. **ขอบเขตการศึกษา** ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากตัวเลขข้อมูลปริมาณการผลิต ต้นทุน และผลตอบแทนการผลิตถ่านเศรษฐกิจจากซังข้าวโพดของโรงงานถ่านเทียม ส.ทวีคูณ อำเภอคอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยวิธีการสัมภาษณ์เจ้าของกิจการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาศึกษาการลงทุน ต้นทุน อัตราผลตอบแทน ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ตลอดจนการแก้ปัญหาในการดำเนินงาน

² http://www.forest.go.th/research/Knowledge/green_fuel.htm

³ <http://www.dip.go.th>

2. วิธีการศึกษา

2.1 ข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ (Primary Data) รวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์ เจ้าของกิจการ พนักงานการเงินและบัญชี และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในกิจการ

2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) รวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาค้นคว้าจาก หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ เอกสาร รายงาน เว็บไซต์ และข้อมูลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) การพัฒนากลุ่ม วิธีการผลิต การตลาด ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการผลิตถ่านเศรษฐกิจ จากซังข้าวโพด

2. วิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) ในการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน การผลิตถ่านเศรษฐกิจจากซังข้าวโพด วิธีการคำนวณต้นทุนการผลิต ประเมินค่าใช้จ่ายจากการใช้ วัตถุดิบ ค่าแรง ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนพิจารณาระยะเวลาการคืนทุน และผลตอบแทนจากการผลิต โดยใช้อัตราผลตอบแทนที่แท้จริง และมูลค่าปัจจุบันสุทธิ

นิยามศัพท์

ต้นทุน หมายถึง ต้นทุนที่ใช้ในการผลิตถ่านเศรษฐกิจ ได้แก่ ต้นทุนวัตถุดิบ และ ต้นทุนแปรสภาพให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปพร้อมจำหน่าย

ผลตอบแทน หมายถึง ผลตอบแทนที่ได้รับจากการผลิตและจำหน่ายถ่านเศรษฐกิจ

ถ่านเศรษฐกิจจากซังข้าวโพด หมายถึง การนำซังข้าวโพด เศษวัตถุดิบทางการเกษตร ที่ไม่มูลค่ามาเพิ่มมูลค่าโดยแปรสภาพเป็นถ่านอัดแท่ง หรือแท่งเชื้อเพลิงสามารถใช้แทนฟืนและ ถ่านได้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบต้นทุนและอัตราผลตอบแทนของการผลิตถ่านเศรษฐกิจ จากซังข้าวโพด
2. ประโยชน์ต่อสถาบันการเงิน ในการใช้ข้อมูลประกอบการพิจารณา การให้สินเชื่อ เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนแก่ผู้ต้องการใช้เงินลงทุนในการผลิตถ่านเศรษฐกิจ